

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6686/20
3.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Данице Косовац и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Коста Крчединац, адвокат из Панчева, Жарка Зрењанина 4, против тужених ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Душан Ђурин, адвокат из Панчева, Максима Горког 2, ради утврђења, одлучујући о жалби тужених изјављеној против пресуде Основног суда у Панчеву П 1427/18 од 20.7.2020. године, у седници већа одржаној дана 3.4.2024.године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву П 1427/18 од 20.7.2020. године, у делу првог става изреке којим је утврђено да је ништав уговор о поклону закључен дана 17.12.2013.године, између тужене ББ - поклонодавца и туженог ВВ – поклонопримца, оверен код Основног суда у Панчеву дана 27.12.2013. године, под ОвЗ број 5386/13 којим је тужена ББ туженом ВВ поклонила својих 1/2 идеалних делова катастарске парцеле број ... њива ... површине 1ха 1ба 81м² уписане у лист непокретности број ... КО ..., што су тужени дужни да признају, као и у другом ставу изреке.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Панчеву П 1427/18 од 20.7.2020. године, у преосталом делу првог става изреке и тужба тужиље АА из ... **ОДБАЦУЈЕ** у делу којим је тражено да се, ако је уговор о поклону оверен код Основног суда у Панчеву дана 27.12.2013. године под ОвЗ број 5386/13 спроведен у Катастару непокретности, обавезе тужени ВВ да трпи да се на основу пресуде изврши брисање њега као сувласника на означеној непокретности, а уместо њега упише тужиља.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П 1427/18 од 20.7.2020. године, првим ставом изреке усвојен је тужбени захтев, па је утврђено да је ништав уговор о поклону закључен дана 17.12.2013.године, између тужене ББ - поклонодавца и туженог ВВ – поклонопримца оверен код Основног суда у Панчеву дана 27.12.2013. године, под ОвЗ број 5386/13 којим је тужена ББ туженом ВВ поклонила својих 1/2 идеалних делова катастарске парцеле број ... њива ... површине 1ха 1ба 81м² уписане у лист непокретности број ... КО ..., што су тужени дужни да признају, а ако је наведени уговор о поклону спроведен у Катастару непокретности и да тужени ВВ трпи да се на основу пресуде брише као сувласник на означеној непокретности, а уместо њега упише тужиља. Другим ставом изреке обавезани су тужени да као солидарни дужници тужиљи накнаде трошкове парничног поступка у износу од 130.940,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Благовремено изјављеном жалбом тужени су побијали првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20). Трошкове другостепеног поступка опредељено су тражили.

Испитујући правилност ожалбене пресуде сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да је жалба тужених делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које Апелациони суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу дати су потпуни разлози о битним чињеницама, тако да се она неосновано побија и због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља АА је тетка тужене ББ, а тужени ВВ је пријатељ тужене ББ. У оставинском поступку вођеном након смрти ГГ – сестре тужиље и мајке тужене ББ, по основу закона и споразума о деоби заоставштине тужена ББ оглашена је за наследника 1/2 идеалних делова катастарске парцела број ... уписане у лист непокретности број ... КО ..., те је предметна непокретност – катастарска парцела број ... уписана у лист непокретности број ... КО ... површине 1ха 1ба 81м², уписана у лист непокретности као приватна својина, сувласништво тужиље и тужене ББ са по 1/2 идеалних делова. Тужиља је за живота своје сестре ГГ у договору са сестром користила предметну катастарску парцелу у целости, док је својој сестри на име закупа за коришћење њене идеалне половине предметне катастарске парцеле исплаћивала део прихода оствареног са те парцеле. Након смрти ГГ, током 2008. године, тужиља се са туженом ББ (ћерком и правном следбеницом пок. ГГ) договорила да од ње купи сувласнички удео у предметној парцели, за купопродајну цену у износу од 1.000 евра, па је тужиља туженој ББ дана 29.10.2008. године исплатила на име купопродајне цене износ од 500 евра, уз договор да јој остатак од још 500 евра исплати накнадно, што је и учинила. Како је договор о купопродаји идеалног дела предметне катастарске парцеле између тужиље и тужене ББ био усмени, тужиља је у децембру

2013. године контактирала тужену ББ ради сачињавања и овере писаног уговора о купопродаји, којом приликом је тужена ББ обавестила тужиљу да је свој сувласнички удео на предметној катастарској парцели продала туженом ВВ али да хоће да сачини уговор са тужиљом уз доплату од 500 евра, уз образложење да се њена 1/2 идеална дела предметне катастарске парцеле и даље води на њено име, због чега није могла да оствари право на социјалну помоћ, те је тако изгубила средства у наведеном износу. По позиву тужиље и тужене ББ у разговор су се укључили ДД – син тужиље и тужени ББ, којом приликом је тужени ВВ тужиљи и њеном сину ДД показао свежањ новчаница говорећи да је спремио показаних 58.000,00 динара на име дела купопродајне цене, који износ даје туженој ББ, а да је претходно дао много већи део. Тужиља је тада туженој ББ понудила доплату купопродајне цене у висини од 250 евра, а сусрет се завршио договором да се накнадно чују и коначно договоре. Тужиља је потом сазнала да је тужена ББ продала свој сувласнички удео на предметној катастарској парцели туженом ВВ, а касније је провером преко пуномоћника сазнала да су тужени закључили уговор о поклону. Према уговору о поклону од 17.12.2013. године, овереним пред Основним судом у Панчеву под ОвЗ број 5386/13 тужена ББ – поклонодавац поклонила је своју 1/2 идеалног дела предметне катастарске парцеле број ... уписане у ЛН ... КО ... туженом ВВ - поклонопримцу, а исти је учињени поклон прихватио. Уговором о поклону констатовано је да ће тужена ББ извршити примопредају предметне непокретности туженом ВВ дана 20.12.2013. године, а да тужени ВВ има обавезу измирења пореза за 2013. годину. На основу предметног уговора о поклону од 27.12.2013. године тужени ВВ се укписао као сувласник предметне парцеле на 1/2 идеалних делова. Тужени ВВ је марта 2014. године, први пут затражио од тужиље да му преда посед његовог дела непокретности, што је тужиља одбила, а 2019. године, исти је против тужиље поднео тужбу за предају у посед предметне парцеле.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби чланова 52, 62, 63, 66 Закона о облигационим односима у вези са правним правилима из Параграфа 561 до 569 Српског грађанског законика сходно Закону од неважности правних прописа донетих пре 6.4.1941. године и за време непријатељске окупације оценио да је једини мотив тужене ВВ за закључење предметног уговора о поклону са туженим ВВ било да избегне обавезе према тужиљи, као сувласнику предметне катастарске парцеле са правом прече куповине и да поклоном свог сувласничког удела раније вођене усмене договоре са тужиљом о купопродаји њеног сувласничког дела учини беспредметним, јер је била незадовољна понуђеном доплатом коју је тражила, те је закључио да је ништав уговор о поклону закључен између тужених и овереног од стране Основног суда у Панчеву под ОвЗ број 5386/2013 дана 27.12.2013. године, јер је реч о привидном правном послу, с обзиром да тужена ВВ у тренутку закључења предметног уговора о поклону није имала намеру да туженом ВВ учини поклон из добротних разлога (*animus donandi*), те да закључени уговор о поклону прикрива двострано обавезни уговор о купопродаји између тужених. По оцени првостепеног суда у тренутку закључења предметног уговора о поклону изостало је бестеретно располагање тужене ББ, као битан елемент уговора о поклону због чега је исти ништав, па је тужбени захтев усвојен.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које Апелациони суд у целисти прихвата и сходно

члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано се жалбом оспорава утврђено чињенично стање, односно оцена изведених доказа. Одредбом члана 8 Закона о парничном поступку прописано је да суд, по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане, а на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. О томе које чињенице сматра утврђеним и на основу којих доказа, одлучује суд на основу сопственог уверења. У поступку који је претходио доношењу побитане пресуде изведени су докази саслушањем парничних странака и сведока, као и писани докази. Правилна оцена исказа странака и сведока подразумева оцену сагласности са осталим изведеним доказима, неспорним и општепознатим чињеницама. У конкретном случају, првостепени суд је ценећи исказе парничних странака и сведока управо дао такву анализу, односно оцену која садржи уверљиво и логично објашњење зашто је поверовао исказима тужиле, сведока ДД, ЂЂ, као и сведока ЕЕ са рочишта од 28.9.2015. године, на који начин је утврдио све околности под којима је закључен спорни уговор о поклону.

Неосновано је жалбено указивање да из образложења првостепене пресуде није јасно да ли је утврђено да је предметни уговор о поклону апсолутно или релативно ништав.

У конкретном случају, привидност закљученог правног посла – предметног уговора о поклону првостепени суд је утврдио из исказа тужиле, као и саслушаних сведока, па је у том смислу несумњиво утврђено да намера тужене ББ није била бестеретно располагање што је битан елемент уговора о поклону, већ је кроз ову форму требало да буде постинута друга сврха - да избегне обавезе према тужилци - сувласнику предметне катастарске парцеле са правом прече куповине са којом се раније усмено договорила да истој прода свој сувласнички удео предметне катастарске парцеле, чиме су такви договори учињени беспредметним, због чега је овај привидан уговор погођен санкцијом апсолутне ништавости у смислу одредбе члана 66 став 1 Закона о облигационим односима.

Основ уговорне обавезе - кауза је циљ коме странке теже приликом преузимања уговорних обавеза, а код двострано обавезних уговора обавеза једне странке има за своју каузу обавезу друге странке, обавеза једне стране основ је обавезе друге стране. Код уговора о купопродаји купац се обавезује да плати одређену цену зато што ће му продавац продати и предати одређену ствар и обрнуто, па је кауза један од битних услова за настанак одређеног правног посла - уговора. Међутим, кауза може бити и привидна, односно фиктивна. Она се јавља као резултат воље уговорних страна које инспирисане одређеним мотивима, лажно представљају трећим лицима да су закључиле један уговор са одређеном каузом, а заправо га нису закључиле. Таква фиктивна кауза доводи до настанка фиктивног уговора, а такав уговор не производи правно дејство, односно ништав је.

Стога, правилно је првостепени суд из утврђених чињеница закључио да је ништав предметни уговор о поклону закључен дана 17.12.2013.године, оверен код Основног суда у Панчеву дана 27.12.2013. године, под Овз број 5386/13, између тужене ББ - поклонодавца и туженог ВВ – поклонопримца којим је тужена ББ туженом ВВ

поклонила својих 1/2 идеалних делова катастарске парцеле број ... њива ... површине 1ха 16а 81м² уписане у лист непокретности број ... КО ..., што су тужени дужни да признају.

Приликом доношења одлуке Апелациони суд је имао у виду да је првостепени суд применио правна правила из Параграфа 561 до 569 Српског грађанског законика сходно Закону од неважности правних прописа донетих пре 6.4.1941. године и за време непријатељске окупације, али како су истоветне садржине као и одредбе Аустријског грађанског законика проглашеног 1.6.1811. године, који се у конкретном случају примењује, то је ова омашка без утицаја на правилност побијане одлуке у потврђујућем делу.

Међутим основано се жалбом тужених указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 2 Закона о парничном поступку, на коју Апелациони суд пази и по службеној дужности у складу са чланом 386 став 3 истог закона, да је првостепени суд одлучио о захтеву који не спада у судску надлежност обавезивањем туженог ВВ да на основу ове пресуде трпи брисање из евиденција катастра уписа његовог права својине, ако је извршено на основу уговора о поклону овереног код Основног суда у Панчеву дана 27.12.2013. године, под ОвЗ број 5386/13, а да се уместо њега упише тужила АА, имајући у виду одредбу члана 1 Закона о парничном поступку, која регулише поступање суда у парничним поступцима, па је Апелациони суд сходно члану 16 став 1 Закона о парничном поступку другим ставом изреке своје одлуке првостепену пресуду у том делу укинуо и тужбу одбацио, с обзиром да се ради о материји регулисаној Законом о поступку уписа у катастар непокретности и катастар инфраструктуре, као и Законом о општем управном поступку, те у том делу редовни судови опште надлежности нису овлашћени да поступају тако да формирају обавезу управног органа, већ само да утврде да ће одлука суда послужити као основ за упис.

Осим тога, пресудом Апелационог суда у Београу Гж 2474/16 од 26.9.2018. године, потврђена је пресуда Основног суда у Панчеву П 1371/15 од 28.9.2015. године у делу којим је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужила по основу усменог уговора о купопродаји са туженом ББ стекла право својине на 1/2 идеалних делова предметне непокретности у власништву тужене ББ

Приликом доношења одлуке Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Имајући у виду наведено Апелациони суд је применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку и применом члана 391 став 2 у вези са чланом 387 став 1 тачка 4 Закона о парничном поступку одлучио као у првом и другом ставу изреке.

Применом члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку потврђено је решење о трошковима поступка садржано у другом ставу изреке првостепене пресуде, с обзиром да је исто донето правилном применом чланова 150, 153 и 154 Закона о парничном поступку, као и Адвокатске тарифе и Таксене тарифе важећим на дан пресуђења.

Како су тужени само у незнатном делу успели у жалбеном поступку, сходно члану 165 став 1 у вези са чланом 153 Закона о парничном поступку, одбијен је као неоснован њихов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка, одлуком садржаном у трећем ставу изреке.

Председник већа – судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић